

KRONIEK VAN EEN BADSTAD (7)

Na een onderbreking in het vorig nummer, knoopt de kroniek hier weer aan bij een feestelijk gebeuren op 22 juli 1882, waarbij de " jagers verkenneren " uit Brugge betrokken waren.

Ik verklapte toen niet waarom zij naar Heist kwamen. Zoals het bij elke goede vervolgroman past, hebt u misschien " in spanning " zitten uitkijken naar de volgende aflevering.

Hun bezoek stond in het teken van een schuttersfeest op het strand ter gelegenheid van de feestelijkheden bij de " nieuwe start " van het Kursaal. Dit badhotel werd tussen 1870 en 1875 gebouwd (1) op de plaats waar de Pompestraat eindigde op de zeedijk. Prompt werd in 1885 de Pompestraat tot Kursaalstraat omgedoopt. De directeur-eigenaar was dh. Waeyenburgh, tevens één van de liberale voormannen in Heist. In 1882 ging het hotel over in handen van een Anglo-Belgische Vereniging. De volgende advertentie vond ik in de J.D.B. (de enige en tevens liberale krant die dit gebeuren vermeldde) (2) :

HEYST

BAINS DE MER

22 TRAINS PAR JOUR

TRAJECT DE BRUXELLES EN 21/2H

SOCIETE ANGLO BELGE

DU

KURSAAL

HOTEL DE PREMIER ORDRE

Nouveau Propriétaire : S. YOUNG

100 chambres et salons meublés confortablement

Table d'hotel très soignée; pris excessivement
avantageux et défiant toute concurrence

AVIS : s'adresser au directeur F.DUPRET

avant de traiter d'ailleurs.

Het schitterend inhuldigingsbanket op zondag 16 juli was om te watertanden. Ik geef de originele franse versie van het menu en laat aldus de culinaire waardering aan de lezer over. Deze merkwaardige feestdis is wel tekenend voor de pracht en praal van het op de hogere burgerij afgestemd kusttoerisme.

MENU

POTAGES : Octail soupe

Potage Julienne

HORS D'OEUVRE : Fondu au parmesan
POISSON : Truite saumonée, sauce aux câpres
Pommes Nouvelles
RELEVE : Filet de boeuf montigo
ENTREES : Côtelettes de Présalé Pompadour
Petites Pois à la Française
Ris de beau à la Toulouse
Haricots verts à l' Anglaise
Marquise au champagne
Suprême de Cannetons parigieux
Chapons de la Bresse truffés
Buisson de Homards mayonnaise

SALADE

FRUIT-DESSERT : Croûte à l'ananas
Glaces à la vanille

In welke sfeer de heropening van het kursaal plaats vond, komt zeer goed tot uiting in het volgend artikel, verschenen op 21 juli in de J.D.B.(2) onder de titel " Strandkroniek " :

" Het heeft veel geregend, maar men beweert dat het de laatste tranen zijn die Sint Medard heeft laten vallen. Men belooft een reeks mooie dagen, dit tot vreugde van alle badgasten van onze kust. We zijn in volle seizoen sedert zondag. Grote drommen badgasten zijn aangekomen in Oostende, Blankenberge, Nieuwpoort, Middelkerke en Heyst. Niets is zo charmant dan onze mooie zeedijken, bewandeld door de dames in opzichtige toiletten, die hun rode zonneschermen openzetten in afwachting dat het mooi weer wordt. Op die zondag 16 juli had men een voorsmaakje wat het kan worden als de zon haar gouden stralen over de stranden maar uitspreidt. Er was overal veel volk, maar vooral te Heyst, waar met veel luister de inhuldiging plaats greep van het Kursaal, gereorganiseerd en uitgebaat door een Anglo-Belgische vereniging. Er had een zeer groot banket plaats. Eigenlijk waren er twee banketten, want terwijl er werd gedineerd in het Kursaal, vierde men ook feest op het strand. De disgenoten waren oudjes die gratis mochten aanzitten. Zelfs meer dan gratis, want na een geldelijke omhaling ter hunner ere, mochten zij de tafel verlaten met hun zakken evenveel gevuld als hun maag. Dit liefdadig werk is toe te schrijven aan dh. Waeyenburgh, voorzitter van de Libérale Associatie die zich tot taak heeft gesteld HEYST TE DECLERICALISEREN.

Reeds nu emigreren de meest prikkelbare - gestoord in hun gods-
vruchtige oefeningen - naar Knokke, een badstad met toekomst waar
de duinen zich lenen tot meditatie. Ondertussen - uit gewoonte
wellicht - hebben de Bruggelingen voor heel andere motieven Heyst
uitgekozen om de verkiezing te vieren van dh. de Crombrugghe als
senator. Hiermee tonen ze zich weinig erkentelijk tegenover de hoofd-
plaats van het kiesarrondissement Brugge. Het lijkt onwaarschijnlijk
dat het succes van dh. de Crombrugghe toe te schrijven is aan de 25
Heystse kiezers die dan nog hoofdzakelijk liberaal zijn.

Als de clericalen te Heyst feest vieren, kunnen de Bruggelingen wel,
zoals men het volks zegt, 'op hun buik wrijven.

Men heeft zeer lekker gedineerd en zich goed geamuseerd in het Kursaal." Enkele bedenkingen bij dit artikel zijn de moeite waard. Het feestmaal op het strand voor de oudjes is wel typisch voor de liefdadigheid, bedreven door de 19e eeuwse burgerij, ten voordele van het toen echt arme deel van de bevolking. Enige steun van overheidswege (O.C.M.W. bv.) bestond natuurlijk niet.

De passage waarin zwaar wordt uitgehaald naar de katholieken, kadert in de " psychologische oorlog " tussen beide politieke en filosofische overtuigingen. Het declericaliseren wijst vooral op de grote macht en invloed van de geestelijkheid (zoals pastoors en bisschoppen) op de " man in de straat ". Deze macht was een doorn in het oog van de liberalen, toen hoofdzakelijk ook vrijzinnigen. In vorige afleveringen werd dikwijls geschreven over deze rivaliteit o.a. in verband met de schoolstrijd (80/3).

In mijn vorige kroniek (82/1) vermeldde ik het banket ter ere van senator de Crombrugghe gegeven door de katholieke kring " De Noordenbond " op 19 juli - dus 2 dagen na het feest van de liberalen - dat plaats vond in het hotel de la Plage, de grote concurrent van het Kursaal. In diezelfde kroniek berekende ik dat Heist ongeveer 32 kiezers moest geteld hebben voor kamers en senaat. Het juiste aantal was 25, dus beneden het landelijk gemiddelde. Kwam dit door de overwegend arme vissersbevolking, die uiteraard geen stemrecht had ?

Hier wil ik toch even wijzen op het verkeerde beeld dat werd opgehangen van Heist in de 19e eeuw. Heist bestond niet uitsluitend uit een arme, katholieke vissersbevolking en een kleine katholieke burgerij, maar had ook een aktieve liberale oppositie, die de greep van de geestelijkheid op de bevolking wilde breken.

In het begin van dit artikel sprak ik over de jagers-verkenners uit Brugge die per trein naar Heist afzakten op 23 juli 1882.

" J.D.B. - 22 juli : Heyst neemt een nieuwe vlucht en dat verwondert

ons niet : het bezit alle mogelijkheden daartoe. Zondag jl. heeft men het nieuw kursaal met veel luister ingehuldigd, wat veel volk aantrok naar het charmante badstadje. Morgen, zijn het de jagers-verkenners uit Brugge die een uitstap naar Heyst hebben georganiseerd en daar het strandleven zullen animeren met een schuttersfeest, begiftigd met vele mooie prijzen waarvan dit de belangrijkste zijn :

- koffieservies met schaal geschonken door het gemeentebestuur van Heist.
- olielamp in nikkel geschonken door commandant Ensor.
- een wekker geschonken door dokter Vanderghinste.
- azijn- en oliestel in wit metaal geschonken door onder-luitenant Willems.
- een kristallen beker bezet met zilver geschonken door commandant Van de Hofstadt.
- visservies geschonken door dokter Rotsaert.
- twee bronzen vazen geschonken door muziekchef Hinderyckx.
- een gouden speld geschonken door commandant Ensor.

De beide laatsten en nog andere zijn voorbehouden voor de vrijwilligers van het muziekkorps, die onder hen een schieting organiseren met het Flobertkarabijn. Deze prijzen zullen in de salons van het Kursaal uitgestald worden. Ook in het Kursaal zal zeker niet het minste onderdeel van het feest plaats vinden, nl. het banket waarvan het lezen van de menu reeds een aangenaam voorsmaakje geeft. Als de zon van de partij zal zijn, kan men voorzien dat het er te Heyst zeer geanimeerd zal aan toe gaan. "

MENU

POTAGE :	Croût au pot
HORS D'OEUVRE :	Fondu Chamonique
POISSON :	Soles à la Normande
RELEVE :	Filet de Boeuf Renaissance
ENTREE :	Tête de veau en testure Gigot d'agneau
LEGUMES :	Chicorée à la crème
ROTIS :	Chapons sur truffés du Périgard Buissond dêhomards mayonnaise
SALADE ROMAINE	
ENTREMETS :	Pudding à la chipolata Corbeilles de fruits variés.

Het volgende verslag las ik op 23 juli :

J.D.B. - " Ondanks een wispelturig weertje heeft de uitstap van de jagers-verkenners uit Brugge, een massa volk op de been gebracht te Heyst.

Dit is niet verwonderlijk, gezien de reputatie van dit elitekorps en wat door de oefeningen van zondag bevestigd werd.

Een onberispelijk uniform, een grote discipline in de rangen en de nauwkeurigheid in elke beweging, dat zijn de kwaliteiten van deze phalanx. Wij hebben hun schietoefeningen gezien en opgemerkt dat zij het leger niets te benijden hebben.

Na de schieting speelde de fanfare de mooiste stukken uit het repertoire op het prachtig terras van het Kursaal, waar het volk samendrumde en opgetogen leek over de perfecte organisatie van de compagnie.

Tijdens het concert deed de onverwoestbare heer Waeyenburgh een omhaling voor de gemeentescholen. Onze dappere jagers-verkenners gaven het voorbeeld in vrijgevigheid. De oefeningen eindigden met een wedstrijd in doelschieten en ook daarin bewezen onze jagers dat het vaderland op hen kan rekenen. Na de oefeningen zaten de kampioenen aan tafel verenigd voor het banket in het Kursaal en heerste een stemming van verbroedering en vriendschap.

De sympathieke commandant bracht een fel toegejuichte toast uit op de koning. Daarna sprak dh. Waeyenburgh de volgende woorden :

Laat mij toe heren u in naam van het gemeentebestuur, de Liberale Associatie en het Kursaal te zeggen hoe vereerd wij zijn door uw bezoek. Wij zullen lange tijd een aangename herinnering bewaren aan uw komst en hopen u spoedig weer te zien. Aanvaard, als blijk van waardigheid deze eenvoudige prijzen die wij uit ganser harte aan de overwinnaars uitreiken.

Leve de jagers-verkenners !

Leve de commandant Ensor !

In naam van de jagers-verkenners sprak dh. Ensor warme woorden van dank aan het Heystse gemeentebestuur.

Dany Vantorre

(1) Heist en de Eiesluis, Maurits Coornaert

(2) J.D.B. = Journal de Bruges 1882